

Szerkesztőségi iroda:
Főutca 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak Gyulán, a kiadóhivatalban, Nagy Ferenc könyvkereskedésében; **Pesten** Neumann A. és társa hirdetés-irodájában, (kigyóutca, 6. sz.)

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKE

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

B-Csaba aug. 5-én 1870.

(R.) Régen volt az, midőn azon esetről való nézetemet fejtegettem: ha a kormány rendeletek nem a bizottmányhoz intéztetnének.

Azon eset beállott, a k. rendeletek jövőre az alispánhoz fognak intéztetni, ki azokat fogantatni tartozik s a bizottmány elé csak kivételesen kerülnek, ha az alispánnak valamelyiknek akár célszerűsége, akár törvényessége iránt kételyei vannak.

Idején van tehát az *új alispán* ezen hatásköréről szólani.

Az alispáni állást a törvény ezen rendelkezése felette fontossá teszi és kényessé, mert ő lesz felelős a megyének, ha azt a rendelet helytelenségére nem figyelmeztetné és ő felelős, ha a közigazgatást alaptalan scrupulusaival aggatná.

Ily fontos és criticus feladattal szemben az alispán a priori minő álláspontot foglaljon el — ez a kérdés.

Mert két kiindulás ajánlkozik, két út áll előtte, vagy a pártok valamelyikéhez szegődnie, vagy függetlennek maradnia. Van ugyan egy harmadik út is, a habozás vagy fortély útja, de erről mint erkölcsileg is elvetendőről nem szölok.

Első esetben ellenzéki lesz vagy deákpárti a szerint, a mint a bizottmány többsége, mely őt megválasztotta, ellenzéki vagy deákpárti.

Ha *ellenzéki* lesz, ez esetben pártja minden törekvését és susceptibilitását osztandja s véleménye szerint azon mértékben fog feladatának megfelelni, a minő mértékben fogja a bizottmányt differentialis kérdésekkel izgalomban tartani, a mit tehát cselekedni fog annyival inkább, mert mentül több összeütközés a kormány

és megye közt, szerinte annál több tanúság a törvény tarthatlansága mellett; mert a felelősséget magáról elhárítja s mert ily eljárással népszerűségét s így újra megválasztatását is biztosítja.

Ha ellenben *deákpárti* lesz, ez esetben azon lesz, hogy a dolgok mentül simábban menjenek, scrupulusait lehetőleg elnémitja és tőnt bormement adminisztrál. Eljárását szintén fedezi a többség, jövője szintén biztosítva van, mert legrosszabb esetben, ha a kisebbség támadásait már végkép meguntta volna, folyamodik kormány hivatalért s azt valószínűleg el is nyeri.

Látjuk, hogy az alispán állása e szerint ugy egyik, mint másik uton felette megkönnyül, a felelősséget a többségre hárítja, melynél azonfelül népszerűsége is biztosítva van.

De hogy ily módon kötelesség szerint jár-e el — az más kérdés.

Szerintem ezen az uton mindkét esetben elárulja a törvényt és comprometálja a megye ügyét. Mert *első esetben* a megye természet meddő káros küzdelmek helyévé teszi, melyekkel ugy a közigazgatási, mint a megyei érdekek szenvedni fognak; *másik esetben* a megye éberségét elaltatja s kijátsza a törvény azon rendelkezését, hogy a célszerűtlen vagy törvénytelen rendelet ellenében a kellő lépések megtétesse.

Helyesen kötelesség szerint tehát az alispán csak akkor cselekszik, ha a *másik* uton jár, ha *saját objectiv felfogását minden bár honnan jövő pressio ellenében megőrzi*.

Valószínű, hogy ez az út rózsákkal behintve nem lesz, hogy főleg a törvény ellenében már jelzett s megindulandó agitatio közt szenvedélyes megtámadatásoknak lesz kitéve, de sze-

rintem máskint még se cselekedhet. A megyének a kormány irányában való magatartásáról én mindig azt tartottam, hogy annak országos párti jellegűnek lenni nem kellene; annál kevésbé foglalhat az alispán a kormány irányában pártállás, mert először közege a kormánynak is a megyének is; 2. mert míg az bizonytalan volt, ha a bizottmányban valamely kérdésben meghuzza-e valaki a vész harangot, valamint hogy az gyakran elis maradt, jövőre, ha az alispán a párt bizományosává lesz, ő pártja irányában személyes felelősségével, szorgalmasan beharangozni bizonytalán el nem mulasztandja, a harc anyaga tehát systematice fog szolgáltatni, s mert viszont 3. volt legyen a bizottmány bármily álmos, mégis akadhatott valaki, a ki valamely rendelet ellenében felszólaljon, de jövőre ennek a lehetőségnek is teljesen ellesz zárva az útja, ha csak az alispán lesz hivatva a megye figyelmét felhívni s ő azt teni párt szempontból systematice elmulasztja.

Az alispánnak tehát pártembernek lenni — mint hivatalnoknak — képtelenség, mint a megye és törvény érdekében ellenőrködő politikai factornak pedig, legyen bár melyik párton, törvényellenes eljárás volna.

S csak eleintén lesz az alispán a rendszer bünbakja, mert lehetetlen, hogy higgadtan megfontolva kiki be ne lássa, hogy az alispánt mint olyat a pártküzdelembe bele vonni akarni sem az ügynek valódi érdekében nem állhat, sem a törvény intentionjával, sőt világos rendeletével össze nem egyeztethető.

— A háborus felek hadimozgalmairól mindez ideig kevés említésre méltót hoztak a lapok ugyannyira, hogy

TÁRCA.

Stájerországi képek

— Visszaemlékezés tavalyi utamra. —

III.

(H. O.) Gleichenbergi tartózkodásom mindössze három hétre terjedt. Elég idő arra, hogy — dacára a kényelmes életmódnak, a vidég regényessége s mindazon élvezeteknek, melyekkel a kies fürdőhely lépten nyomon kínálkozik — a változatosság utáni vágy utolérjen valakit, ki különben sem annyira beteg, hogy az ásványvíz huzamosabb használatára legyen utalva. Menni óhajtottam tehát, csak azt nem tudtam elhatározni: hova? A legközelebbi nagyobb város, Grác, azokután, miket felőle eddig hallottam, nem nagy vonzerővel bírt reám nézve; Bécszet hazatértemkor utba ejteni volt szándokom, nagyobb utat tenni távolabb eső helyre — időm nem telt, s így néhány napig határozatlanul időztem Gleichenbergben. Végre megszabadultam a kételyektől. Egy fiatal honfitársam — ki Stájerországot, meglehetősen ismeré azt az ajánlatot tevő, ténnek együtt néhány kirándulást a vidék érdekesebb pontjaira; lesz itt elég látni és élvezni való, csak a fáradságot ne sajnáljuk. Elfogadtam az ajánlatot s másnap már isten-hozzádot mondtunk a fürdőnek.

Stájerország hemzseg a sok vár és kastély-omladéktól. Spanyolországot kivéve a lovagoknak alig van annyi érdekes és megtekintésreméltó maradványa, mint a menyit itt találunk. Néhány órai utat kell csak tennünk és jobbról balról, fent a hegyen és alant a völgyben, mindenütt a régi idők egy-egy emlékeztető jeleire bukkanunk. Alig hagyjuk hátunk mögött valamely várram évszázados falait, kevés távolra újból feltűnnek egy má-

sik idő- és harcrongálta ormai. E történelmi emlékek közül sok már a gondozó kezek nyomait s az újítás bélyegét viselik magukon s mig egy-két fal vagy bástya a rég lezajlott időkről tanuskodik, addig egyes épülrészek a mostani tulajdonos modern ízlését tükrözik vissza.

Mindenekelőtt Brunnsée-t látogattuk meg, Berry hercegnő pompás kastélyával és festői parkjaival. Brunnsée 1837-ben lett az említett hercegnő illetőleg férje della Grazia hercegnék tulajdona. A vizenyös környék kiszáritása, valamint a kastély átalakítása tömérdek pénzbe került a hercegnék, s nem kevesebb pénzkiadásokba kerülhetett a kastély berendezése s a műkincsek, melyek itt egybehalmozva láthatók. Térszűke miatt tartózkodnunk kell e műkincsek részletezésébe becsátkozni, s csak annyit említünk meg, hogy a képzőművészet és a történelmi emlékek egy dús raktárára akadtunk itt.

Brunnsée után a hazánk határán fekvő Radkersburgot látogattuk meg, csinos kis mezőváros a Mura balpartján s valamikor erős vár lehetett, s reánk magyarokra annyiban bír érdeklél, hogy e hely volt bölcsője ama szomorú véget ért hazafias kísérletnek, melyért Zrinyi Péter és Frangepán életükkel lakoltak. — Radkersburg után Bertholdstein következett, mely régiségeiből csaknem egészen kivetkőzve, ma már barátságos urilak kinézésével bír s 1850 óta Nordberg nevű udvari tanácsos tulajdonát képezi. Nevét e kastély Emmerberg Bertholdtól nyerte, ki az 1278-ban vívott híres marchfeldi ütközet egyik hőse s Ottokár cseh király meggyilkolásának is részese volt.

Kirándulásaink legérdekesebbike az volt, melyet Riegersburg-ra tettünk. Az itt látottak annyi bámulatos, annyi meglepőt mutattak fel, hogy benyomásuk szívében örökös lesz. Riegersburg a legszebb tájképek egyi-

kén, 1600 bécsi láb magas hegyszirt legmagasabb pontján fekszik. Falai észak és nyugatra szédítő meredélyt képeznek, dél és keletfelé pedig hatalmas erődítvények teszik megközelíthetlenné. A látvány, melyet e természeti és építészeti csoda nyújt, valóban nagyszerű s a benyomás első pillanatra kábitó. Mielőtt a vár megtekintésére indultunk volna, a hegyoldalon elterülő kis mezőváros egyetlen vendégfogadója elé hajtatánk, hol a fiatal fogadósné igen jó ebédet tett elibünk. Ebéd után aztán megindultunk a vár felé, kísérve a városbeliek egy kíváncsi tömegétől. A várba háromszáz, sziklába vésett lépcső vezet fel, a kopár és lejtős sziklán másképp alig lehetne fel jutni. Az ut különféle emelkedéseken s bástyák és erődítvények felett kanyarog, a vár tulajdonképeni belsejéig pedig hét kapun kell keresztül hatolni. A második kapu után következő izmos bástya, mely az eddig egyenesen fölfelé vezető utnak eltérő irányt ad, következő felirást visel homlokán: Dum Regit Imperium Leopoldus primus et auget Que cornis sumptu facta fuere meo In multis normam transgressus non tibi mirum Sit: cogor montes aedificando sequi Joannes Ernestus Comes a Purgstall S. C. R. M. Cam. et Cons. act. int. et delectissima conjux ejus Catharina Comitissa de Purgstall nata Baronissa Galler. 1685. A kapuk és egyes falláncolatok között szántóföldek, szőlők és kaszálók terülnek el s így a várórség annak idejében kelletnél több eséllyel is elláthatta magát a nélkül, hogy ebben az ellenség meggátolhatta volna. A két utolsó kapu felvonó hiddal bír, s a vár legmagasabb részébe, az ugynevezett „Kroneck“-be a Wenzelthor vezet, mely a kemény sziklába vágott 4 és fél öl mély s három öl széles — monda szerint török foglyok által készített — árkon megy keresztül. E kapu mellett jobb felől Mars, balfelől Bellona szob-

e tekintetben ezuttal is ép oly keveset irhatunk, mint a múlt hetek alatt. Az egyetlen fontosabb tudósítást e napokban azon valamennyi lap által reprodukált francia távirat képezi, mely Saarbrückennek a franciák által lett elfoglalását jelenti. E távirat ekként hangzik:

Metz aug. 2. Ma délelőtt 11 órakor a francia csapatok megkezdték az offenzívát, átlépték a határt és az ellenséges pozíció erősségének dacára elég volt néhány zászlóalj a Saarbrückent domináló magaslatok elvételére, tüzésük gyorsan elűzte az ellenséget a városból, a mivelet egy óra alatt be volt végezve. A franciák támadása oly heves volt, hogy csak csekély veszteségeket szenvedtek. A császár és a császári herceg jelen voltak a miveleteknél és négy órakor sértetlenül visszatértek.

Közegészségügyi viszonyaink s e körüli teendőink.

(Folytatás.)

Elkísértük az egyént lapunk múlt számában a reá nézve legváltóságosabb korszakon keresztül addig, midőn az már mint egyéni életnek némileg önálló tényezője jelenik meg előttünk, némileg mondjuk csak, mert mind az mit még ő tehet, azok mellett, miket másnak kell helyette és érdekében tenni, nagyon alárendelt és szűk körű. És itt reá nézve minden attól függ, hogy az, mit helyette és érdekében másnak kell tenni, megtörténik-e valósággal s ha megtörténik: oly mérvben történik-e, mint azt még mindig gyámoltalan helyzete szigorúan követeli. — És itt ismét sajnósan kell constátálnunk azon tény, hogy népünk alsóbb rétege általában túl élte azon bibliai patriarchalis kort, melyben a gyermeket váltóságos áldásnak tekintették, s áldásnak sokszor ellenkezőleg azt tekinti, ha reá a naponta kenyérvök közül egygyel kevesebbnek gondja nehezedik. És általában az, ki mint az orvos a nép minden rétegével érintkezni eleendő alkalommal bír, sokszor jut azon helyzetbe tapasztalni, hogy népünk nem csak a beteg, de az egészséges gyermeket is mennyire elhanyagolja s kiválóbb gondjai tárgyává azt már csak akkor teszi, midőn annak erejét a maga s az összes család érdekében érvényesítheti. Azt hiszem ez állítást példákkal illusztrálni legálább is felesleges s e tekintetben lényeges változás népünknel csak akkor fog mutatkozni, midőn az általános értelmi fejlettség és miveltség magának népünk alsóbb rétegeibe is utat törve, az ezzel karöltve járó anyagi jobblétét azon helyzetbe teendő, hogy az igényeknek is teljes mértékben megfelelhessen. — Itt az állam és egyes helyhatóságok egyelőre célszerű ovodák felállításával segíthetnek a bajon, melyeknek élvezetéhez vagy aránylag csekély díj mellett vagy teljesen díjtalanul juthat népünk. — És valóban alig tudjuk csodálkozásunkat elnémitani a felett, hogy az ovodák ügye megyénk ter-

rületén jelenben annyira elhanyagolt, hogy akár községi, akár felekezeti közkölségen fentartott kisdovókat megyénkben csak nagyon elvétve találunk, — azért-e, mert eddig nevelési rendszerünkre a felekezeti nehezedezt — mondjuk ki — átokként, s az egyes felekezetek korlátolt anyagi ereje erről gondoskodni őket nem engedé, vagy talán mert e jótékony, életre való eszme még nem birt közöttünk életerős gyökereket verni. — Bármiként álljon is azonban a dolog, tény az, hogy célszerűen berendezett s községi felügyelet alatt álló ovodák, hova a hazulról távozó szülők gyermekeiket mintegy beadni köteleztetnének, sok oly szerencsétlenségnek vennék elejét, melyek csaknem minden nap megújuló példájukkal a népesség szaporodásának rovására esnek.

Midőn a nép alsóbb osztályához tartozó gyermek így igazán isten különös kegyelméből eléri azon kort, hogy magának a társadalmi életben legszükségesebb előismereteket megszerezni iskolába megy, nem ritkán történik meg, hogy ez ismereteket egészsége rovására drága áldozatokon vásárolja meg. Azt hiszem nem találja senki tulzottnak ezen állítást, ki iskoláinkat csak futólagos figyelemre is méltatá. Nevelésügyünk eddig kizárólag felekezeti volt, hallotta-e azonban valaki, hogy eszébe jutott volna bármely felekezetnek is a gyermek egész napi tartózkodása helyét, a tantermet már az építésnél arra praedestálni, hogy a kérdéses tanterem csak bizonyos számú és nem több egyént fogadjon be a meghatározott számmal; hallotta-e valaki azon számítás tenni, hogy miután egy egészséges, jól kifejlett gyermeknek egy órára ennyi és ennyi köb láb tiszta lég szükséges, ezen tanteremnek pedig köbtartalma ennyi és ennyi, ennélfogva ezen tanteremben csak is ennyi és nem több gyermek tartózkodhatik; látott-e valaki iskoláink tantermeinek ablakain csak egy ventilátort, mely a lég folytonos felhűsülését eszközölje? Alig hiszem, míg ellenkezőleg látott a zsufolóságig megtelt büzhödött levegőjű iskolaszobákat, melynek levegője mindennek, csak nem egészségesnek nevezhető. Valjon nem ebben rejlik-e egyik oka az épen ilyen korban iskolába járó gyermekeinknél oly sürűen felmerülő görvetykórnak? oly kérdés, melyre ha a felelet — nehéz is, hogy kizárólagosan oka csak az lenne, de annyi mégis áll, hogy annak kifejlését lényegesen elősegíti. Ha ahoz még azt adjuk, hogy iskoláinkban sokszor ragályos kórban szenvedő gyermekek is feladatnak és feljárnak s a különben is páratelt, meleg szobalevegőt betegségük ragályzó anyagával túltelítik, egyáltalán nem merész azon állítás, hogy iskoláink, úgy mint azok ma állanak, a gyermek-járványok hatalmas terjesztői.

Ha e járványok csak szelid kóralakok összegéből állanak, a veszély még nem oly nagy,

nagyobb akkor, ha veszélyes gyermekkorok, mint kanyaró és vörheny terjednek ez uton tovább. De mit tehetünk mindezek ellenében? Kérde talán valaki. — Az ezen kérdésre adandó felelet attól függ ki teszi ezen kérdést, mert annak, ki a régi slendrianból kibontakozni nem tud vagy nem akar, feleletül azt adjuk: semmit; de az ki ebből kibontakozni tud és akar is, az feleletül azt kapja: sokat és mindent.

Ha egykor oda érünk, hogy iskoláinkat nem tekintjük a felekezeti particularizmus előkészítő talajjúl, ha a községi iskolák a felekezeti teljesen háttérbe szorítva, azok élén községi iskolatanács álland, elvárjuk, hogy az illető iskolatanácsok a községi orvosokat, mint e tanács lényeges kiegészítő részét kebelükbe felveendik s míg így előforduló esetekben azok tanácsával élnek az építkezések berendezése körül, addig másfelől azoknak köteleességévé teendik a növendékek felett orvosi felügyeletet gyakorolni azon szempontból, hogy azoknak egymással érintkezése kórterjesztő moccanattá ne váljék. Míg azonban ez megtörténik, addig a felekezetek vállára nehezedik e kötelezettség.

Meg kell még itt említenem egy nem épen aestheticus dolgot, de a mely mint váltóságos botrány észlelhető sok helyütt. A növendékek számára ugyanis nincs gondoskodva sok, sőt mondhatni a legtöbb iskolánál ugynevezett *kényelmi helyekről* s miután az iskolák legtöbbször a község közepében a templomok körül vannak elhelyezve, mint a község középpontjában, az ott történetesen elsétáló idegen bizonyos korhadásba ment anyagok büzéről kénytelen felismerni, hogy a tudományok muzsájának temploma közelében jár. — Na de hiszen így volt az ősapánk idejében is, miért lenne ma másként? — mondják ezt sokan, különösen Gyomán! Így válnak aztán nyilvános intézeteink célszerűtlen berendezésükkel kórterjesztő intézményekké, s ezért kellett róluk e téren említést tenni.

Pesti levelek.

II.

Augustus 2-án.

A kik ellen Becher Stowe asszony írt volt, azok a rab-szolga szerencséről következőképen nyilatkoztak: „emberek, hanem igen haszontalan emberek; állatok, de igen hasznos állatok.” Tehát szerintük a szerencsés ember is, állat is. Átmeneti lépeső. S valjon az ember nem a legmagasabb fokon álló állat-e? Attól különbözteti csupán azon tulajdona, hogy beszél, s a fejlettebb állatok különféle színezetű hangja nem kezdetleges beszéd-e, — ki tudná megmondani? Az állattól elvitatják a lelket, mely teremti a gondolatot, hanem azért ki sem ütődik meg rajta, ha valamely tudós, állatokon tett kísérletekről az emberre és pedig kéréletlenül határozottsággal következtet, ha békák és macskák elesett agy-működéseiből

ra áll, felette pedig családi cimere s következő felirat: „Auf Gottes Gnad und reichlich's Geben, Steht all mein Hoffnung und mein Leben. Katharina Elisabeth Gallerin geborne Wechslerin Freiu zu Riegersburg und Lichtenegg. Anno Domini 1653.“ — Továbbá egy magas röptű s prophetikus latin felirat: Me licet plectra sileant, loquitur post funera saeculi, sumtibus ista meis structa domus. Jellemző, hogy mindenütt Wechsler báróné címere van alkalmazva s mindenütt az ő nevével találkozunk; ennyire féltékeny s rátartó volt arra, hogy az építés érdeme ne férjének Gallernek tulajdonítsák, hanem kizárólag saját magának, a büszke lelkű várurnőnek.

A vár udvarába értünk. Ennek jobb oldalán vannak az istállók, balján a fegyvertár telve régi harckészletekkel: mocsarak, puskák, hajító dárdák, kardok, nyergekkel stb. Vezetőnk — a várfelügyelő — a fegyvertárból a házikópolnába vezetett s itt különösen a főoltár képét ajánlotta figyelmünkbe és a várt építő urnőnek Galler bárónőnek saját kezével szentségtakaróját. E kápolnából sötét lépcsőkön a csinos, freskókkal s domborművekkel díszített ebédlő-terembe léptünk, melynek mennyezetén e felirat olvasható: „Bauen ist eine schöne Lust, was es mich kost ist mir bewusst. 1658.“ Galler né ezzel bizonyosan azt akarja mondani, hogy neki igen sok pénzbe került e terem. A falakon díszes családi képek függnek. Innen a lovag terembe jutunk; nagy négyszög alakú szoba ez, arany díszítésű mennyezetű, ajtáin pompás művi zárakkal, a szoba egyik sarkát óriási porcellán-kályha foglalja el. A magas gothalu alakok ólomkeretű apró táblái teli vannak újabb s régiebb kora karcolásokkal, — balról a szegletablak egyik tábláján következő felirat van az üvegbe metszve: „Anno 1635. den 6. april hat sich dass sauff angehebt ond

ale Tag ein Raosch geben bis Auff den 26. detto“. E felírás a vár azonidőbeli urai: az Urschenbeck testvéreknek tulajdonították, kik a hagyomány szerint a lakmározást mindenek felett szerető, derekas ivó urak voltak. Életnagyságu arcképek az emittetett ebédlő terem falán függnek s életerős, megtermett férfiakat ábrázolnak, kik azonban — Hammer-Purgstall szerint — dacára testi erejüknek, a mértékletlen ivás kora áldozatai lettek. — Következett a római szoba, mely a plafondján díszlő s a római történetekből vett csoportozatoktól nyerte nevét. Innen Galler né hálószobájába léptünk: butorait a bárónő menyezetes menyasszonyi ágya s hat általa himzett szék képezik, a falak egyszerűek, minden dísznélküliek. A képtár telve van festvényekkel, közöttük nem egy műretek. Az ugynevezett „Sybillen Zimmer“ a római tizenkét sybilla arcképeit tartalmazza. Ezek között függ Paldauff Kati, egy fiatal nő arcképe is, kit azért, mert télen virágházban fris virágokat tenyészített, mint boszorkányt bepöröltek, s a híres feldbachi boszorkánytörvényszék ítélete folytán máglyán égettek el. Nem ismerték a melegház titkát. E boszorkányszoba a vár legmagasabb pontján áll, ablakán kitekintve roppant mélységet láttunk magunk alatt s itt e szédítő magasban felébred bennünk az élet iránti szeretet.

Riegersburg eredete visszanyulik ezer év elé s multjához nem egy lős család neve van kötvé. A tizenkettedik század első felében a Rongerspurch vagy Rigkerspurch fivérek bírták: Otto és Hartneid, kiktől a vár nevét kölcsönözte, vagy megfordítva. A tizenhatodik század közepén Maximilian Ruepp von Pfeilberg, Reinprecht von Reichenburgtól bírta bérbe. Rupprecht von Welsler Margaretha Reichenburgot vette nőül s kapta vele Riegersburgot. Margaretha halála után Welsler Radegund

kezein keresztül Erasmus von Stadlerre ment át a vár 1571-ben. (Stadler jól fentartott sírhelye a riegersburgi ódon templomban látható.) Ennek fia Hans 115,000 ftért eladta Urschenbeck Györgynek, kinek két fiáról fentebb emlékeztünk meg. Ez utóbbiak nővére férjhez ment Seyfried von Wechslerhez, a többször említett Galler né fivéréhez, ki anyósától később a várat megvette. Seyfried halála után nagybátyja, ennek halála után pedig Wechsler Catarina a későbbi Galler né örökölte, ki a vár újraépítésére sok pénzt költött s annak mintegy második megalapítója lett. — Később Galler né férje Galler után ennek családja birtokába ment át Riegersburg. Most Lichtenstein János herceg tulajdona.

Riegersburgi időzésünk csaknem fél napot vett igénybe. A vár megtekintését azzal fejeztük be, hogy egy bástyatorony legfelsőbb részébe másztunk fel a kilátást élvezendő. Azt a panorámát, mely a 80 lábnyi magasságból előttünk feltárult, soha ez életben feledni nem fogom.

Visszafelé a vár sziklameredélyes oldalán mentünk le, a vezetőnk által megmutatott ugynevezett „Eselweg“-en mely a kemény sziklába vájva egykor a szorongatott várórség élelmének szamarak általi felszállítására szolgált s nevét innen nyerte. Csak lassan s többnyire kapaszkodva juthatánk le a meredélyes sziklauton a kornbergi utnak vár alatti kanyarodásáig s itt megtelepedve néma merengéssel néztünk vissza egy ideig, a vulkanikus conglomeratumokból alkotott sziklák roppant halmazára s a rajtuk büszkén uralgó Riegersburg barnult falaira.

Egy nappal később Grätzban tanyáztunk, honnan a birodalom páratlan építési remekén: a Semmeringen át Bécsbe utaztunk, innen pedig gözhajóval a Dunán le Pestre.

állítja fel az emberi agy élettant; az állattól megtagadják az értelmet, hanem azért megilleti ha a new-fundlandi kutya a fuldokló gyermeket megmenti a habokból, vagy a szt.-bernhardi eb kikaparja a félig elfagyottat a hó alól, — s egyik sem bizonyít gondolatlanságot, és nem is ösztön, mert ez csak az önfentartás körül nyilatkozik. S ha áll, mit néhány physiolog állít, hogy gondolkodás közben az ember agyából bizonyos mennyiségű phosphor válik ki: állania kell, hogy az állat agyából szintén, bár kisebb mennyiség vál. No de ezek már kissé tán igen is materialis nézetek. Hagyjuk. Lásuk inkább Casanova asszony állatjait, melyek neki nem kis materialis hasznot hoznak.

Nagy vas ketrecekre osztva. Oroszlánok, párdúc, hiéna és farkasok. Mindegyik tud valamit; egy sem látszik azt kedvvel mutatni.

Belép női ruhában Casanova ostorral kezében, tüzzel, mely villog, a szemben. Beboesátja a him oroszlánt. Méltóságát teljesen lépked befelé s lassan szelidül urnője nógatásaira, enyelgő incselkedésére, míg nem bizton hatalmában sejtve az asszony a nagy állatot, a földre löki, reá lép, nyugágyul használja, csókolgatja, agyarái közé dugja fejét, aztán ellöki, ingerli, ütögeti, ugráltatja, hogy dühbe jö — s egyszerre lecsendesíti. Multkor az asszony majd megadta az árát. Caesar, a him oroszlán megtagadott minden engedelmességet, morgott, nem hajtott sem kérésre, távoli cirógatásra, sem korbács-csapásra. Az asszony dühbe jött, az állat is. Nem enged egy is. A nézőség borzad, nők arcukat takarják el — s ujjuk közt nézik a vérfagyasztó jelenetet. Casanova ütötte, szidta, verte az állatot a legnagyobb hidegvérrrel, bátor lélekjelenléttel s addig-addig, hogy mikora a végső eszközt, a vasvillát benyújták a rácszat között: a fenevad engedett, s farkbuzva sompolygott kalitjába. A párdúc- és hiéna-mutatványok alatt magyar huszár ruhában lép föl. Bojtos csizma sarkantyúval. Érdekes: a párdúc — gyűlöltje a tűznek — a mint kényszeríti Casanova, hogy ugrik az égő abroncson által. Legnagyobb a farkasokkal való jelenete. Mint csikós jelen meg Casanova, pörge kalappal, kék bő gatyva és ing, pitykés mellényben, karikással. Hét farkast bocsát be. Egymás hátán keresztül, vetélkedve rontanak hozzá, nyalják-falják, az ember szinte megesküdnek rá, hogy gatyarojta sem marad meg, s ez asszony áll közöttük rendíthetetlen, csak kezével lökdösi hanyat a rá kapaszkodó farkasokat. Nem egyszer olyat nyalnak kezén érdes nyelveikkel, hogy elered vére. Aztán üti-veri őket, pisztolyt süt közükből, mérgeket, hogy csak úgy ordítanak bele. Úgyes productiókra gyakorlott be egy magyar nagy ordást. Ez kedvence is. S mikor már kimulatatta magát velük, ugráltatta őket eleget, sarokba szorítja valamennyit s jökora darab nyers húst dob a középre s tartóztatja őket karikásával lehető ügyességgel; a hogy elfordul tekintetével róluk: uccu neki a husdarabnak mind a hét darab, ordítanak, vonitnak, marcangolják a húst és egymást, hajmeresztően vicsorogtatják fogaikat, agyaráik csattognak s pillanat alatt szétmarcangolva a kőre, melyre oly mohón, oly vad hévvel rontottak, hogy kapzsi hitelezők se jobban, kik tehetetlen adósukat kapták körmeik közé!

Körösparty Norbert.

Vidéki levelezés

B.-Csaba, 1870 augusztus 2-án.

A szarvasi főiskolában tanuló b.-csabai ifjuság 1869-ben 20 forintot adott át a b.-csabai algymnasiumnak ösztöndíj-alap tőkél azon kikötés mellett, hogy a kamatok majd csak akkor váljanak folyóvá, ha ezen tőke részint saját kamatait, részint a nevezett ifjuságnak időnkénti hozzájárulása által 50 forintra növekedett. Így van ez az algymnasium 186% évi „Értesítő“-jében megírva. — Ezen 20 forintot ugyanazon ifjuság még ugyanazon év szeptemberében 15 forint 60 krral szaporította. Így van ez az algymnasium ez évi „Értesítő“-jében megírva. —

Említett ifjuság nem találta kedvére valónak, hogy tőkéje csak úgy lassan egészítessék ki; keresett utat, mely gyorsabban vigye céljához vagy még azon túl is. Talált. Felesapott műkedvelőnek. Előadása helyéül, tekintettel a közönség kényelmére, a Széchenyi ligetet választotta; szüksége volt tehát az idő jóvoltára is, melyre pedig nálunk mostanában nehéz sor szert tenni. Az előadásra először kitűzött idő július 30-ka, el is ázott rúttul; de a másodszor kitűzött, jul. 31-dike, megbeszülte magát.

Ott a fűrdőház előtt van egy szabálytalan félkör, melynek hurját a fűrdőház képezi. Ezen félkör görbe vonalán deszka-kerítés emelkedik, melynek belső oldala közepében a szinpad támaszkodik, míg a külsőn mindenütt fiatal akácfaák zöldelnek. A félkör nagysága alig ha meg nem üti a 150 □ ölet.

Az idő nem fényes, de nyugodt; a kivilágítás takarékos, de kielégítő; zene a szokott, közönség — méltó az ügghöz, hozzá illő Csaba értelmesb része áldozatkész-ségéhez.

Szinpadra, esti 8 órakor, Kisfaludy Károly mindig kedves vígjátékai közül „A Kérők“ került, melyben Schuch Mari k. a. mint Margit, Szulimán Teréz k. a. mint Lídi, Petrovics Josephine k. a. mint Máli, Urszinyi Pál mint Szelházy, Kocziszy János mint Peröldy, Erős Lajos mint Baltafi, Fábry Károly mint Károly, Lieskó Lajos mint Hósváry, Braun József mint Tamás, Jeney Lajos mint Vilhelm, Gally Gyula mint Ferenc, Launer Gusztáv mint János szerepeit. A szereplők, Erős Lajoson kívül, mind csabaiak. Az urak részint felgymnasi-umi, részint akadémiai tanulók.

A játékosok mindegyike tisztában volt szerepével egy a szöveg, mint a jellemzés dolgában; ennél fogva a játékok igen simán, a közönség teljes kielégítésére folyt le. Lett is „éljen“ lett is taps, lett is koszoru bőven. Talán nem tévedek, midőn azt gondolom, hogy a legkitűnőbb tetszésben Schuch Mari k. a. és Urszinyi Pál részesültek. Játék után a férfi szereplők dalkarrá alakultak, köszönetet énekelvén második és egyszersmind utolsó darabjukban Vidovszky János urnak mint fáradhatlan s ritka tapintatu rendezőjüknek. E köszönethez élénken csatolta a közönség a magáét.

Aztán táncra kelt az ifjuság s járta kivilágos kiviradrig.

Bartóky István, minthogy erősebb benne a torna, mint a tánchoz való vonzódás, ekközben előrántott vagy 8 darab megviselt pipa-készéget s elkezdte azokat a torna javára kijátszani. Neveztünk és raktunk, raktunk és neveztünk mindaddig, míg mind a 8 tárgy gazdára nem akadt. Ezen kis tréfa 16 forintot jövedelmezett a tornának.

Hát a szorgalomdíj-alap mennyit nyert? még nincs a dolog tisztázva; azonban hozzátevéleg mondhatni, hogy a befolyt 152 forintnak legalább $\frac{2}{3}$ része nyereség lesz. Isten tartsa meg ifjuságunkat nemes törekvéseiben, közönségünket áldozatkész-ségében!

Ujdonságok.

— **Az alsó-fehérekörösi szabályozási társulat** e hó 1-én a gyulai városháza nagy termében gyűlést tartott, melynek tárgyát az újonnan szerkesztett s a társulati tagokkal eleve közölt alapszabályok megvitatása és végleges megállapítása, továbbá az egyes társulati érdekeltségeknek a közköltésekhez mily mérvbeni hozzájárulásának meghatározása képezte. Ugyanez alkalommal a társulat eddigi alelnöke Asztalos István e hivataláról leköszönt s helyére Farkas Béla választott meg.

— **A kigyósi pusztán** gróf Wenckheim Krisztinának több mint 125 darab finom szepinier-birkáját és számos nyiretlen bárányát lopták el ismeretlen tettesek.

— **Marczell Géza** a vidék legjobb operette komikus, ki az aradi szintársulatnak itt időzése alatt a közönség kegyeit nagy mérvben bírta. Aradról eltávozott s Budára szerződött az ottani szintársulathoz.

— **Ennek kapcsán** felemlítjük, hogy a „Szinpad“ egy levele szerint Follinus szintársulata az aradi közönség részvéltensége miatt oly kedvezőtlen körülmények között van, hogy kénytelen lesz Aradot még a nyári idény alatt elhagyni. Pedig úgy tudjuk, hogy Follinus azóta, mióta társulatával Gyuláról eltávozott, sok tehetséges tagot szerződöttetett s mindent elkövet, hogy a közönség igényeit kielégíthesse. Ugy látszik a híres Arad lankad — a műpártolásban s még csak velünk kisvárosiakkal sem versenyezhetik, kiknek ha nem is valami briliáns, de mindenesetre tűrhető existenciát biztosítottunk épen az aradi társulatnak, míg körünkben időzött.

— **Az indóházhoz** vezető közlekedési ut megállapításának kérdése — úgy halljuk — a ma tartandó városi képviselői ülésben fog eldőlni. Kíváncsiak vagyunk a mikéntre.

— **Szarvasról** tudósítanak bennünket, hogy ott e hó 7-én műkedvelők által a „Parlagi Jancsi“ című énekes népszimű fog az ottani főgymnasium javára előadni, a melyet időközönként még más két előadás is követend.

— **(A háború folytán hus drágaság)** fenyeget nemcsak lajtántul, hanem nemsokára nálunk is, s ez kivált a városi lakosságra nagy csapás leend. Első sorban természetesen Bécsben és Pesten fog a drágaság nyilatkozni, de aztán elterjed az egész vidékre is, mert ugy a francia, mint a porosz seregek számára roppant mennyiségben vásárolják a vágó marhát ugy Galiciában mint Magyarországon. A poroszok Galiciában minden található vágó-marhát összeszednek s Oswecimből írják, hogy e napokban 1400 db. ökröt vettek s 34 főt fizetek mázsánként. Magyarország marhaállománya az utolsó években nagyon megfogyott, az alpesi tájakon sem igen virágzó egy idő óta a marhatenyésztés, s így alig fogjuk a távol folyó háború e közvetlen következményét mi elkerülhetni.

— **Komolyan és még egyszer** felemlítjük szavunkat a város számtalan helyeit éktelenítő pocolyák elpusztítása ügyében s nem annyira szépészeti, mint közegészségi szempontból kérjük a képviselő testületet: in-

tézkedjék mihamarább e tekintetben, mert az örökös halogatásnak s tétlen indolentiának oly következményei lehetnek, melyeket az illetők csak későn vehetnének lelkiismeretükre. Ime — mint halljuk — a most uralgó hőség nagyon sok embert tett már betegg, s a többször felemlített pocolyák a naponkénti esőzésektől mindig fentartva s a tikkasztó hőség hatásától bűzössé téve, oly dögleletes kipárolgást terjesztenek maguk körül, hogy a közelükben lakók csupa isten kegyelmének tarthatják, ha még egészségesekeknek mondhatják magukat. Hát a közegészség oly mellékes dolog volna-e, hogy ennek legegyszerűbb megkivántatóságát, az egészséges levegőt is nélkülözni kell már? A napokban tetünk egy sétát a városban s ez alkalommal benső megütközéssel tapasztaltuk: mily alant fokon áll városunkban a rendészet ügye. Az ugynevezett Ferenczy-féle utcában levő Endrefi és Gottlieb házak előtti bűzös pocolyák és szeméthalmazok valóban megbotránykoztatók. Az ember iszonytal halad végig ez utcán. A „Korona“ előtti térség teli van ilyen pocolyákkal, nem is szólva a belső vásártéren elterülő nagy tóról, melynek eltávolítása — tudjuk — nem egy napi munka s nem egy két forintba kerülne, de a melyet, ha akármennyibe kerül is, mégis szintén el kellene pusztítani előbb utóbb. De a kissebket, hogy miért nem pusztítják el — az rejtély volna előttünk, ha nem tudnók, hogy városi hatóságunk kebelében mily közöny uralkodik a közérdekek iránt.

Vegyes hírek.

— **Egy toaszt a multból.** A „Zala-Somogyi Közlöny“ legújabb számában közöl egy toasztot, melyet Königmayer Károly, jelenleg apát és egerszegi plébános mondott 1844-ben, midőn Zalamegyében a szabad-elvű párt győzelmet aratott az ugynevezett „Forintos“ párt ellen. Az akkor ifju pap, a győzelem öröme Zala-Egerszegen rendezett lakoma alkalmával mondta e beszédet, mely a deákszó s a Deák névre jelesül alkalmazott szójátékokból áll; a toaszt így szól: „Uram! A mult országgyűlés annyira nehéz küzdelmek után elvégre kivivta a magyar nyelv jogszertű állását e hazában, eltemetvén mint illik az uralmat bitorló deáknyelvet. A nemzet örvendett méltó diadalán. És én a nemzettest egyik parányi tagja, részt vettem ez örömben de fájdalom dult keblem mélyében annak meggondolásán: hogy míg egy országnak félszázadig küzdő óriás-serejével dacolt a deáknyelv, addig egy háborgó tömeg fondorkodásai miatt a törvényhozás teremében elnémulni kénytelen volt a Deáknyelv. És meg vagyok győződve, hogy kik a deáknyelv elnémitésán fáradoztak, a Deáknyelv elnémulásán lelkekben siránkoztak. Természetes, mert valamint hajdan, ugy most is Magyarország kincseinek egyik legnagyobbika a Deáknyelv.

Hajdan a deáknyelv volt a tudományok egyedüli forrása, most szintén a Deáknyelv a tudományok egyik legszébb forrása, melyből a politikai tanok ki nem apadó kristályere csörgedez; hajdan dicsőség volt jól tudni a deáknyelvet, s egyes tudósok büszkék voltak a deáknyelvre, most dicsőség volna félig tudni a Deák nyelven s egész Magyarhon büszke Deáknyelvére; hajdan a Deáknyelv tartott legszébbnek; most a Deáknyelv tartatik legkésebbnek; hajdan a törvények deáknyelven szóltak; most Deák szól a törvények nyelven; hajdan a deáknyelv volt az idegen tartományok kapcsa; most a Deáknyelv az idegen pártok kapcsa; hajdan — még Róma aranykorában — Cicero birta leginkább a deáknyelvet: most Magyarország remény korában Deák bírja leginkább Cicero nyelvét. S azért habár örülünk, hogy Magyarország többé nem deák — szeretnők mégis ha Magyarországon több lenne Deák: s noha égő fájdalommal emlékezünk a Deákra, kinek igénytelen sirjára egy nemzet bánatkönnyei hullanak — mégis büszke örömmel emlékezünk a Deákra, kinek lángszavai legújabbban a gyárak egyletét pártviszály takarta hamvaiból feléleszték; és azért szívünkkel óhajtjuk: ne némuljon el többé a Deáknyelv s vivja ki ezen legújabb diadalát a haza törvénygyárának teremében is, és — éljen Deák Ferenc!”

— **Gájjágó Salamon** országgyűlési alelnöknek kinevezetését a felállítandó állami számvevőszék elnökévé a hivatalos lap aug. 3-ki száma közölte.

— **Számos magyar képviselő,** a kik egyszersmind honvédek, a tényleges szolgálatba lépnek. — Görgéy hír szerint kérelmet nyújtott be a honvédelmi miniszteriumhoz s közöshadügyminiszteriumhoz, hogy alkalmazzák. Ezeket egy bécsi lapnak távirják Pestről.

— **A lugosi gör. káthol. püspöki székre** hir szerint Olteanu János, Dobra volt lugosi püspök titkára van kinevezve. Olteanu még igen fiatal (alig 30 éves) férfi, de higgadt, tapintatteljes, tudós, bő tapasztalású és jeles hazafi.

— **Hatósági atyáskodás.** Egyik kisebb törvényhatóság előljárójának véleményes jelentést kellett volna tennie a kerületében alakulni akaró egyik olvasó-egy-

letről. Történetesen az egylet nem nyerte meg a hatóság rokonszenvét s azért mindenképp szeretne volna, ha a felsőbb helyben hagyást meg nem nyeri. Nagyobb nyomtaték kedvéért a következő indokolást tölta melléje: „Az egyletet alakítani akaró polgárok oly szegények, hogy a tagsági díj fizetése által könnyen megerőltethetik magukat, minek folytán magzataikat neveltetni s főtartatni nem lesznek képesek, úgy hogy könnyen az állam terhére eshetnek. Hogy ez kikerültessek, szükséges az egyletet betiltani!”

— **A vallás és közoktatási miniszterium** Spitzer Emanuel fiatal festőnek, kinek már első festményei nagy tehetségre mutatnak, 3 évre, évenként 600 forint ösztöndíjat adott.

— **Egy önkéntes.** Varjasi Béla mexikói huszárkapitány, ki Miksa császárt a legutolsó napokig hiven szolgálta s a három legelső mexikói érdemrenddel, volt földiszívte, legközelebb Metzbe utazott, hogy a franciák sorai közt mint önkéntes harcoljon. Varjasi azelőtt magyar huszárkapitány volt, a mexikói katasztrófa után pedig Aradon időzött. Az említett kapitány mexikói hős tetteiről sokat beszéltek maga idején a lapok, az első érdemrendet maga Miksa császár tűzte mellére Puebla ostroma után. A kapitánnyal egy fekete szolga is jött haza Mexikóból, ki urát sehoh és semmi áron nem akarván elhagyni, most is vele ment küzdeni a poroszok ellen.

— **Két mondás.** Az egyiket egy szolgabírósi esküdt, a másikat egy szépirodalmi lap írja, de mindkettő egyaránt érdemes a fölemlítésre. V. K. b... megyei esküdt egy meggyilkolt holttestemet vizsgálván meg a kerületi orvossal, a következő relációt küldte be a törvényszékhez: „A hulla, midőn a helyszínére értünk még élt!” stb. Egy szépirodalmi lapban pedig szóról szóra ez olvasható: „Az elhunyt regényíró Dickens Boz, az élő regényírók legnagyobbika stb.”

Gazdászat, ipar, kereskedelem.

— **Előrajza** a debreceni kertészeti egylet által 1870. évi október 8, 9- és 10-ik napjain rendezendő gyümölcs-, bor-, kerti-vetemény és kertészeti műszerek kiállításának.

1. A kiállítás megnyitását október hó 8-án délután 3 órakor szab. kir. Debrecen város nagy tanácsstermében s folyvást tart október 9- és 10-ik napjain.

2. Kiállítható mindennemű kerti termény, ugymint: gyümölcs — nyersen, aszalva vagy befőzve, — száraz főzelék, zöldségek, téli eltartásra készíttve is; bor, szesz, dohány, virágok, gyökerek, hagymák, magvak és kertészeti műszerek.

3. Nyers gyümölcsből válfajonként legalább 3, legfeljebb pedig 6 db. küldendő; a többi fentebb előszámlált kerti terményekből csak annyi, hogy az, a tömegben el ne veszen, tulságos tért se foglaljon.

4. Minden küldeményre a küldő s a tárgy neve feljegyzendő, a termesztés helye, a tárgy netaláni különös sajátosságai, elkészítésének vagy eltarthatásának módja-

5. Minden küldemény — a mennyire csak lehet — a tárgyak, illetőleg gyümölcsök válfajonkénti pontos név és mennyiség jegyzékével együtt október 6-ig bezárólag a „debreceni gyümölcs-kiállítás rendező bizottmányhoz” a városházi nagy tanácssterembe utasítandó. — Vidékről postán vagy vasuton szállítandó küldemények csak bérmentesítve fogadtatnak el.

6. Mind a gyümölcsök, különösen a szőlők, mind más tárgyak gondosan csomagoltassanak, hogy a kiállításra versenyképesen érkezhessenek meg.

7. A kiállított téli, és így még akkor nem izlelhető gyümölcs példányokból válfajonként kettőt, tartozik a kiállító az egyletnek átengedni, az érés kellő pontján történendő megízlésre. De csak azon válfajokból, melyeket az izlelő, illetőleg bíráló bizottmány kijelölend.

8. A kiállítás berekesztetvén október 11-én délelőtt, kiállított tárgyait mindenki elvitetni tartozik; ellenkező esetben azok, a kiállítási költségek fedezésére elárvereltetnek.

9. A bíráló bizottmányok működéseiket október 8-án délelőtt kezdik meg s ha azt befejezték, az eredmény közhírré tétetik. A kitüntetést nyert tárgyak kiállítói előismerő oklevelekkel, illetőleg pénzbeli jutalmakkal is fognak megtiszteltetni. Nevezetesen pedig sz. kir. Debrecen város ügybuzgó tanácsa által, a gyümölcsészet s általában a kertészet előmozdítása céljából, kiállítási jutalmazásokra az egylet rendelkezése alá bocsátott összegből, továbbá több buzgó tag által adományozott és végre az egylet e célra fentartott pénzéből jutalmaztatni fog:

a) A legnagyobb és leghelyesebb elnevezésű alma és körte gyűjtemény 3 db. arannyal.

b) A legtöbb válfajokból álló s leghelyesebb elnevezésű körte gyűjtemény 1 db. arannyal.

c) Ugyan ilyen almagyűjtemény 1 db. arannyal.

d) A legtöbb válfajú s leghelyesebb elnevezésű kerti esemege szőlőfajokból álló gyűjtemény 1 db. arannyal.

e) A legkitünőbb hegyi szőlő gyűjtemény 2 db. ar.-al.

f) A legkitünőbb birsalma 1 db. 2 frtos tallérral.

g) A legkitünőbb dió vagy mogyoró gyűjtemény külön-külön egy-egy 2 frtos tallérral.

h) A legkitünőbb hegyibor kiállítvány 1 db. ar.-nyal.

i) Helybeli ugynevezett libakertes által saját terméséből bemutatott legkitünőbb konyha zöldség gyűjtemény 1 db. arannyal.

k) A legszebb és legjobb torma fát 1 darab 2 frtos tallérral.

l) A legszebb és legjobban feldolgozott aszalt vagy befőtt gyümölcs 1 db. 2 frtos tallérral.

Ezenkívül szabad kezét enged magának az egylet, még több a körülményektől függő jutalmak osztásában.

10. A kiállítás megtekintésére a nem tagok és nem kiállítók belépti jegyért 20 krt., gyermekek pedig 10 krt. fizetnek. — Kiállítók és az egylet tagjai a kiállítás egész tartamára szóló ingyen jegyet kapnak a pénztárnál.

Felkérjük hazánk kert-iparának barátait, hogy kiállítá-

sunkat, mind becses küldeményeikkel, mind nagybecsű megjelenésükkel megtisztelni méltóztassanak, hogy így kezet fogva, a nemzetgazdaság ezen fontoságát, honfui kötelesség szerint, erónkhöz képest előmozdíthassuk.

Kelt Debrecenben, a kertészeti egyletnek 1870. évi július 20. napján tartott választmányi üléséből.

Simonffy Imre m. k. egyleti elnök. **Szathmáry Sándor** m. k. egyleti jegyző.

Hetivásári tudósítás.

Gyula auguszt 5-én. A szerencsétlen időjárás miatt nem lehetvén nyomtatni, — ma sem ért a gabona-piac ugyszolván semmit. Árpa tette leginkább az egész összesen is csekély behozatalt, — mit az egyes háztartásokhoz, — hízalók, és egy-két üzér multheti áron, — sőt 10 krral alább is vettek.

Búza épen kevés volt szekereken — többecsét képviseltek a helybeli mutatókból árulók.

Köblönkint a legszebb új búzát 9 frt. 50—70 krig vettek apránként a mutatókból az üzérek, hogy gyengébb ó búzával ögyelítsék.

Már a mult heten nagy volt a szorultság, — kutatták a házaknál a rostaaljakat is, — s jobb áron, mint valaha ez évben elvitték a sütőgetők, és szegényebb sorsu fogyasztók.

A kukorica is keresett volt, 5 frt 60 kron vették volna a hízalók piacon; de nem kaptak.

Dinnye már 10—12 szekeren hozatott, de mohon nem vették, rosz izetlen levén többnyire a sok eső miatt. Százát 6 fttól 10 frtig tartogatták.

Erték- és váltó-árfolyam

a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén, aug. 5-én 1870.

(Eredeti távirat.)

Allamadósság	59.62	
5% nemzeti kölcsön	59.90	
1860-ki államkölcsön	86.50	
Bankrésztvények	695.—	
Hítelrésztvények	213.50	
Földtermentesítési kötvények	magyar	7985.
	bánáti	7.275
	erdélyi	77.25
	horvát	8250.

Pénznekem és váltók.

Cs. kir. arany	6.13
Ezüst	131.—
Napoleonondor	10.63
Londoni váltók	121.30

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK.

Köszén-üzlet.

Alólirott tisztelettel jelentem, miszerint mostani alkalommal kész vagyok úgy darabos mint

gyári köszenet

legjutányosb áron szállítani. A megrendelések, a leggyorsabb pontossággal eszközöltetnek; kész vagyok továbbá a legnagyobb mennyiségről szóló szerződéseket — az illő biztosíték letétele mellett — elfogadni és az érdekelt üzleteknek minden könnyebbséget megengedni. (69) 3—2

BENVENISTI S. S.

Salgó-tarjani köszén ügynökségi iroda.

☛ Pesten, főt Sebastian-féle házban. ☛

NAGY FERENCZ könyvkereskedő Gyulán,

(főt, Alesser- (Paulovycz)-féle házban),

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe következő legújabb könyveket:

- Degré, a kék vér. 1.50.
- Garibaldi, a szerzetes uralma, 2 kötet. 4.—.
- Rocher, a mezőpar, nemzetgazd. elmélete. 2.—.
- Külföldi regényesarnok, 1-ső füzet: a huszonegyek tolvajársulata 20 kr. Irta Ponson du Terrail.
- Nibelungok, fordította Szász Károly. 2.—.
- Tegnér Frithof, monda, ford. Györi V. 1.—.
- Thackeray vig elbeszélései, 2 kötet. 2.50.
- Sue Jenő, a bolygó zsidó, 1, 2 füzet (ez ideig 8 füzet jelent meg) ára füzetenként 50 kr.
- Gaborian, Lecog ur, 1-ső rész: a vizsgálat, 2 kötet. 2.40.

Freiwirth-féle előiratok utasítással, ahoh való legjobbj fajja aczélpennák.

Olajnyomatú képek részletfizetésre.

Papír és írószerek.

1870-ik évi magyar jutalom 100 frtos kölcsönök az augusztus 15-ki hazásra részletfizetésre.

☛ **Kölcsönkönyvtár.** ☛

Mindenféle

valódi amerikai varrógépek

alólirottul gyári áron, 5 évi jótállás, díjmentes oktatás és részletfizetés mellett kaphatók úgy szintén azoknak ki-javittatásat is elvállalja.

(60) 13—5 **Kálmán Zsigmond,** Gyulán.